

PAPER DETAILS

TITLE: Otizm Spektrum Bozuklugu ve Zihin Yetersizligi Olan Bireylere Yönelik Cinsel Istismar
Haberlerinin Incelenmesi

AUTHORS: Nurgöl AKMANOGLU,Sükran ALAN,Esin PEKTAS KARABEKIR,Serife SAHIN,Ezgi
ALAGÖZOGLU,Çetin TOPUZ

PAGES: 77-94

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1770636>

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Zihin Yetersizliği Olan Bireylere Yönelik Cinsel İstismar Haberlerinin İncelenmesi

Nurgül Akmanoğlu*¹, Şükran Alan², Esin Pektaş Karabekir³, Şerife Şahin⁴, Ezgi Alagözoğlu⁵ ve Çetin Topuz⁶

Öz

Cinsel istismar, istismarı gerçekleştiren bireyin, rızası olmayan mağduru tehdit etmesi, zor kullanması ya da mağdurdan faydalanması yoluyla ortaya çıkan istenmedik cinsel eylemlerdir. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) ve Zihin Yetersizliği (ZY) olan bireyler yaşadıkları gelişimsel yetersizlikler nedeniyle farklı güvenlik tehditleriyle karşılaşmakta ve cinsel istismara maruz kalabilmektedirler. Bu araştırmada, Türkiye’de 2015-2019 yılları arasında yayımlanan yaygın, yerel ve bölgesel gazetelerdeki ZY ve OSB olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar haberleri incelenmiş ve bu konuya dikkat çekilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada “cinsel taciz”, “cinsel saldırı”, “cinsel istismar”, “tecavüz” anahtar kelime grubu ve “zihinsel”, “özürlü”, “engelli”, “otizm”, “Down” anahtar kelime grubunu birlikte içeren haberlere ilişkin 11351 doküman incelenmiştir. Benzer içerikli haberler birleştirilerek toplam 168 haber, elektronik ortamda dosyalanmıştır. Araştırmada OSB ve / veya ZY olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar haberleri, nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi tekniğiyle incelenmiş, verilerin analizinde tümdengelimli içerik analizi kullanılmıştır. Bulgular; haberlere ilişkin genel bilgiler, cinsel istismara uğrayan bireylere ilişkin bilgiler, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylere ilişkin bilgiler ve cinsel istismara ilişkin genel bilgiler olmak üzere dört başlık altında tartışılmıştır. Bulgular doğrultusunda yasa koyuculara, ailelere, uzmanlara, öğretmenlere, habercilere ve araştırmacılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler

Zihin yetersizliği
Otizm spektrum bozukluğu
Cinsel istismar
Doküman analizi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi

16 Mayıs 2021

Kabul Tarihi

09 Ağustos 2021

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Investigation of Sexual Abuse News about Individuals with Intellectual Disability and Autism Spectrum Disorder

Abstract

Sexual abuse is an unwanted sexual activity which the perpetrator uses force upon, makes threats against, or takes advantage of the victim without his / her consent. This study aims to draw attention to the sexual abuse which individuals with intellectual disability and autism spectrum disorder are exposed to. With this aim, news published online in national, local and regional Turkish newspapers between the years of 2015-2019 related to this issue were analyzed. To reach the related media content, one of the news agencies' archive was utilized to search for published news via keywords ("sexual abuse", "sexual assault", "sexual harassment", "rape" and "intellectual", "handicapped", "disabled", "autism" and "Down"). As a result, 11351 news related to those keywords were reached and the total number of retained news was 1124. In this study, document analysis was carried out using deductive content analysis to analyze the content of news related to sexual abuse of individuals with intellectual disability and autism spectrum disorder. Findings are discussed; suggestions for researchers, legislators, families, teachers, and practitioners are posed.

Keywords

Intellectual disability
Autism spectrum disorder
Sexual abuse
Document analysis

Article Info

Received

May 16, 2021

Accepted

August 09, 2021

Article Type

Research Paper

Atf: Akmanoğlu, N., Alan, Ş., Pektaş Karabekir, E., Şahin, Ş., Alagözoğlu, E. ve Topuz, Ç. (2021). Otizm spektrum bozukluğu ve zihin yetersizliği olan bireylere yönelik cinsel istismar haberlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 22(2), 77-94. doi: 10.12984/egedf.937865

*Sorumlu Yazar/Corresponding Author

¹ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, nakmanoglu@anadolu.edu.tr

² Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, sukranalan@anadolu.edu.tr

³ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, esinpektas@anadolu.edu.tr

⁴ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, serifesahin@anadolu.edu.tr

⁵ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, ezgialagozoglu@anadolu.edu.tr

⁶ Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Türkiye, cetintopuz@anadolu.edu.tr

Extended Abstract

Introduction

Sexual abuse is an unwanted sexual activity which the perpetrator uses force upon, makes threats against, or takes advantage of the victim without his / her consent. Individuals with Intellectual Disability (ID) and Autism Spectrum Disorder (ASD) face more security threats due to their various developmental delays in independent life skills. Therefore, they seem to be an at risk group in terms of sexual abuse. The aim of this research is to draw attention to this issue by systematically examining the sexual abuse news involving individuals with ID and ASD. In this sense, the related news published in national, local and regional newspapers between 2015-2019 in Turkey were included in this study.

Method

In this study, document analysis was carried out using deductive content analysis to analyze the content of news related to sexual abuse of individuals with ID and ASD. Taking into account of the limitation to reach the online archive of the newspapers, one of the news agencies' archive was used to search for news published online using keywords ("sexual abuse", "sexual assault", "sexual harassment", "rape" and "intellectual", "handicapped", "disabled", "autism" and "Down"). At the request of the researchers, the Agency conducted a retrograde search among the news published online in national, local and regional Turkish newspapers using the keywords mentioned. A five-year period of time (2015-2019) (from 1 January 2015 to 31 December 2019) was used to ensure a sufficient sample size. According to the result of the search conducted by the agency the total number of news was 11351. In this study coding was performed at two levels: (a) including the related news (selecting the unit of analysis) and (b) analysis of the news content (analytic process). According to the result of intercoder reliability (98.5 %) for selecting the unit of analysis, the total number of retained news is 1124 and the number of the case is 168. Furthermore, a categorization matrix was developed for coding and a coding instruction was conducted among researchers for analytic process. In this sense, a coding manual was developed defining all categories and subcategories. The intercoder reliability for analytic process was 95 %.

Findings

Considering the findings of the study, it is seen that the majority number of the related news has been published in local newspapers (48.9 %). It may be due to the fact that the number of local newspapers is widespread and local newspaper employees can reach the news more quickly than the national newspaper employees. Another significant finding is that girls (80.5 %) were exposed to sexual abuse more than boys. This may be due to the fact that the majority of the abusers are men and also due to the sexual behavior patterns from men and women considering gender roles and biological variables in society. Considering the age range of individuals with ID or ASD who were exposed sexual abuse, the majority number of the individuals are aged between 9-17. This may indicate that individuals with ID or ASD after adolescence are at greater risk considering the lack of independent life skills they may possess. It is noteworthy that individuals with ID (91.7 %) are seen to be exposed to sexual abuse more than individuals with ASD. This can be due to the fact that ASD is not widely known, and ID term is commonly preferred in the news. It is understood that individuals with disability level of 50 % or more are seen to be exposed to sexual abuse more (26.3 %) in the news in which the disability level is mentioned. As the level of disability increases, the difficulties experienced by individuals in different areas of development cause them to encounter more security threats. However, the findings show that individuals with a disability level of 50 % or less are also subjected to sexual abuse (4.9 %). This may be due to the fact that individuals experience difficulties in metacognitive skills, interpreting others' reactions and behaviors, and recognizing the behaviors as socially inappropriate. It has emerged that majority of perpetrators who committed sexual abuse are men (99.8 %) in the news. Moreover, it seems that the half of the individuals (48.8 %) who were exposed to sexual abuse has no acquaintance with the abusers. Besides, sexual abuse is seen to have revealed as a result of the suspicion of parents or pregnancy of individuals who were exposed to sexual abuse. Additionally, half of the sexual abuse cases (53 %) is understood to have occurred once. However, there seems to be no information for legal process about perpetrator in the majority of the cases (65.9 %) in the news content. This situation may be caused by the fact that the information about legal process in the news content is not given due to the lack information of judgement process considering the time intervals examined in this study. Lastly, as it is understood from the news content, most individuals with special needs (69 %) are seen to be exposed to sexual abuse in indoor environments such as in one's own home or in desolate areas.

Discussion and Conclusion

In light of the findings, the present study offers essential insights to teachers, legislators, families and researchers. In this sense, legislators and specialists who work with individuals with special needs can work together to organize congresses and symposiums aimed at preventing sexual abuse. They can also carry out awareness activities through public service announcements, posters, brochures and short films. Sexuality education curriculum should be

developed and implemented in schools. For families and specialists, trainings can be conducted about sexuality education, sexual abuse, sexual harassment, precautions for sexual abuse and reporting harassment. For future research, a comparison can be made between the archives of news agencies via access to the archives of another news agency. The year range for which the news is reviewed can be expanded. Qualitative studies can be conducted including interviews with individuals with special needs and their families. Lastly, future studies can investigate the legal process and rulings of sexual abuse cases.

Giriş

Gelişimsel Yetersizlik (GY) fiziksel, öğrenme, dil ya da davranış alanlarındaki bozukluklardan kaynaklı olarak ortaya çıkan durumlar olarak ifade edilmektedir. Bu durumlar gelişim dönemlerinde ortaya çıkmakta, bireyin günlük yaşam becerilerini etkilemekte ve genellikle yaşam boyu devam etmektedir (Zablotsky ve diğ., 2019). GY kategorisinde dikkat eksikliği / hiperaktivite bozukluğu, dil ve konuşma bozukluğu, görme yetersizliği, Zihin Yetersizliği (ZY), Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) gibi farklı yetersizlik grupları yer almaktadır (Maenner ve diğ., 2020). Alıcı ve ifade edici dil becerilerindeki yetersizlikler, etkileşim başlatma ve sürdürmede gereksinim duyulan sözel ve sözel olmayan davranışlarda yaşanan sorunlar hem sözel hem de sözel olmayan sosyal ipuçlarını yorumlamada yaşanan zorluklar, ZY ve OSB olan bireylerin daha fazla güvenlik tehdidiyle karşılaşmalarına, dolayısıyla daha fazla cinsel istismara maruz kalmalarına neden olabilmektedir (Henault, 2006; Schalock ve diğ., 2010; World Health Organization [WHO], 2008).

Cinsel istismar, istismarı gerçekleştiren bireyin, rızası olmayan mağduru tehdit etmesi, zor kullanması ya da mağdurdan faydalanması yoluyla ortaya çıkan istenmedik cinsel eylemlerdir (American Psychiatric Association [APA], 2013). Amerikan Psikologlar Birliği ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayımlanmış olan raporlarda cinsel istismar davranışları; cinsel organları okşama, vajinal veya anal penetrasyon veya penetrasyon girişimi, tecavüz, ensest, fiili livata, teşhircilik, dokunma içermeyen kötü muamele (zorlama, kandırma, tehdit, ikna etme, baskı yapma vb.), oral-genital veya oral-anal temas, bireyin genital bölgesini ve memelerini teşhir etme, mastürbasyon yaptırma veya izletme, diğer kişilerle cinsel eylemler yaptırma (fuhuş vb.), poz verdirme, soyundurma ve performans sergileme (çocuk pornografisi dahil) gibi davranışlar olarak ifade edilmektedir (APA, 2013; WHO, 2019).

Yetersizliği olan bireylere ve tipik gelişim gösteren bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen cinsel istismar durumları arasında nitelik ve nicelik açısından farklılıklar görülmektedir. Yetersizliği olan bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen istismar türlerinin, daha çok uygun olmayan cinsel dokunma ve penetrasyon şeklinde olduğu vurgulanmaktadır (Akbaş, Turla, Karabekiroğlu, Pazvantoğlu, Keskin ve Böke, 2009; Soylu, Şentürk Pılan, Ayaz ve Sönmez, 2012). Cinsel istismara maruz kalma oranları tipik gelişim gösteren erkeklerde % 4-9 arasında, kadınlarda % 12-35 arasında iken (Barth, Bermetz, Heim, Trelle ve Tonia, 2013; Soylu ve diğ., 2012), bu oranların yetersizliği olan bireylerde 4-10 kat daha fazla olduğu (Horner-Johnson ve Drum, 2006; Khemka, Hickson ve Reynolds, 2005; Lin, Yen, Kou, Wu ve Lin, 2009) ve yetersizliği olan bireylerin % 49'unun istismara maruz kaldığı belirtilmektedir (McEachern, 2012; Stalker ve McArthur 2012). Bu durum, yetersizliği olan bireylerde cinsel istismar sonucunda hamile kalma ya da cinsel yollarla bulaşan hastalıklara yakalanma, depresyona girme, intihar eğiliminde olma, kendine zarar verme, madde bağımlılığı gibi risklerin tipik gelişen bireylere oranla oldukça yüksek olmasına neden olmaktadır (Çelik ve İpçi, 2020; DeGue ve diğ., 2012; Harvey, Garcia-Moreno ve Butchard, 2007; Soylu ve diğ., 2012).

Alanyazın incelendiğinde yetersizliği olan bireylere yönelik cinsel istismarın çoğunlukla erkekler tarafından gerçekleştirildiği ve istismarı gerçekleştiren bireylerin % 97-99'nun yetersizliği olan bireylerin tanıdığı birinin olduğu görülmektedir (Beyazıt ve Bütün-Ayhan 2015; Çöpür ve diğ., 2012; Erdoğan, Tufan, Karaman ve Ankaralı, 2011; Soylu ve diğ., 2012; Topal, Balcı ve Erbaş, 2018). Ayrıca, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin yaklaşık yarısının yetersizliği olan bireyin aile bireyleri arasında yer aldığı, aile içi cinsel istismara maruz kalan bireylerin yaşlarının 5-7 arasında olduğu, aile dışı istismara maruz kalma yaşının ise 7-10 arasında değiştiği belirtilmektedir (Balogh ve diğ., 2001; Çöpür ve diğ., 2012; Sobsey ve Doe, 1991).

Alanyazında cinsel istismar vakalarını inceleyen ulusal ve uluslararası araştırmalar yer almaktadır (örn: Erdoğan, Tufan, Karaman ve Ankaralı, 2011; Koçtürk, 2020; Papalia, Mann ve Ogloff, 2021; Soylu ve diğ., 2012). Araştırmalarda çoğunlukla adli veya tıbbi vakaların incelendiği ya da tipik gelişim gösteren bireylerin maruz kaldığı cinsel istismar ile yetersizliği olan bireylerin maruz kaldığı cinsel istismar durumlarının ve oranlarının karşılaştırmalı olarak çeşitli değişkenler açısından incelendiği görülmektedir. Bu konuya ilişkin ulusal alanyazında Bulut ve Karaman (2018) ile Çelik ve İpçi (2020) tarafından yürütülen araştırmalar dikkat çekmektedir. Bulut ve Karaman'ın (2018) yürüttükleri araştırmada yetersizliği olan bireylere yönelik istismar olaylarının ulusal basına yansımaları incelenmiştir. Ulusal basındaki 10 farklı gazetenin arşivleri çevrimiçi olarak incelenmiştir. İçerik analizi yönteminin kullanıldığı araştırmada; istismara uğrayan birey, istismarı gerçekleştiren birey, farklı istismar türlerinin oranları, istismarın gerçekleştirildiği yer, istismarın süresi, istismarın ortaya çıkış şekli, istismarın hukuksal sonuçları, bakımevlerindeki istismar sayılarına ilişkin değişkenlerin incelendiği görülmektedir. Çelik ve İpçi'nin (2020) yürüttükleri araştırmada ZY olan bireylere yönelik cinsel istismar olaylarının ulusal basına yansımaları incelenmiştir. Çevrimiçi olarak erişilebilen üç farklı ulusal haber ajansındaki haberler, doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında istismara uğrayan birey, istismarı gerçekleştiren birey, istismarın sayısı, istismarın gerçekleştirildiği yer, istismarın gerçekleşme biçimi, istismarın ortaya çıkış şekli, istismarın gerçekleştiği yerleşim birimi, istismar sonrası hamilelik durumu, istismarın hukuksal sonuçlarına ilişkin değişkenlerin incelendiği görülmektedir.

Basında yer alan istismar haberlerini inceleyen araştırmalar dikkate alındığında yetersizliği olan bireyi kimin / kimlerin istismar ettiği, istismarı gerçekleştiren birey / bireylerin medeni durumu, farklı istismar türlerinin oranları, istismarın süresi ya da sayısı, istismarın gerçekleşme şekli ve bakımevlerindeki istismar sayıları gibi değişkenlerinin her iki araştırmada farklılaştığı, incelenen diğer değişkenlerin (örn. istismara uğrayan bireyin cinsiyeti ve yaşı, istismarı gerçekleştiren bireylerin cinsiyeti, yaşı ve sayısı) ise benzer olduğu görülmektedir. Bu araştırmalarda (Bulut ve Karaman, 2018; Çelik ve İpçi, 2020) incelenen istismar vakalarına ilişkin pek çok değişken incelenmiştir ancak ulusal alanyazında yetersizliği olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar vakalarının basına yansımalarını inceleyen araştırmaların çeşitli sınırlılıkları olduğu görülmektedir. Araştırmalar incelendiğinde 2005-2015 yılları (Bulut ve Karaman, 2018) ve 2006-2018 yılları arasında (Çelik ve İpçi, 2020) yayımlanan haberlerin ele alındığı ve alanyazında güncel tarihler kapsayan bir araştırma olmadığı görülmektedir. Araştırmalarda, farklı yetersizlik gruplarına yönelik olarak gerçekleştirilen cinsel istismar haberlerinin incelendiği görülmektedir. Ancak, OSB olan bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen cinsel istismar haberlerini inceleyen araştırmalara rastlanmamaktadır. Çelik ve İpçi'nin (2020) incelemelerine konu olan haberleri üç haber ajansının çevrimiçi arşivinden; Bulut ve Karaman'ın (2018) ise 10 farklı gazeteden elde ederek inceledikleri görülmektedir. Bu durumun, Çelik ve İpçi (2020) ile Bulut ve Karaman (2018) tarafından yürütülen araştırmalarda ulaşılan haber sayılarının sınırlı kalmasına neden olduğu düşünülebilir. Ayrıca, her iki araştırmada da basında yer alan haberlere nasıl ulaşıldığına ilişkin sınırlı bilginin yer aldığı görülmektedir. Buradan hareketle evreni temsil etme gücüne sahip bir örneklem kullanılarak (ulusal yayın yapan yaygın, yerel, bölgesel gazeteler) yürütülecek bir araştırmanın, ülkemizde ZY ve OSB olan bireylere yönelik olarak gerçekleştirilen istismar oranlarının daha sağlıklı olarak belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak, Çelik ve İpçi (2020) ile Bulut ve Karaman (2018) tarafından yürütülen araştırmalarda incelenen haberlerin güvenilirlik analizlerine (örn., doğru haber güvenilirliği, kodlayıcı güvenilirliği) ilişkin sınırlı bilgilerin yer aldığı görülmektedir.

Cinsel istismar, toplumsal ve yasal olarak yüz kızartıcı bir suç olmasına rağmen sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Yetersizliği olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismar oranlarının belirlenmesinin bu bireylere erken dönemden itibaren sunulacak güvenlik eğitimi programlarının geliştirilmesine ve istismara toplum farkındalığı oluşturarak kamuoyu oluşmasına rehberlik edeceği düşünülmektedir. Ayrıca, yetersizliği olan bireylerin karşılaşılabilecekleri olası istismar olaylarında bu bireylerin toplum tarafından da güvenliğinin sağlanmasına, gereksinim duyulan sağlık kuruluşuna ve adli kuruluşa en kısa sürede haber verilmesine ve cinsel istismara ilişkin güçlü yasal düzenlemeler geliştirilerek yetersizliği olan bireylerin olası risk durumlarında devlet korumasında kalabilmeleri için yürütülecek çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

Tüm bu gereksinimlerden hareketle bu araştırmanın amacı, Türkiye'de 2015-2019 yılları arasında yayımlanan yaygın, yerel ve bölgesel gazetelerdeki OSB ve ZY olan bireylere yönelik cinsel istismar haberlerini inceleyerek bu konuya dikkat çekmektir. Bu genel amaç doğrultusunda izleyen sorulara yanıt aranmıştır.

1. Habere ilişkin genel bilgiler nelerdir?
 - a. İstismara ilişkin toplam haber sayısı nedir?
 - b. Haber, hangi tür gazetede yayımlanmıştır?
 - c. İstismar hangi bölgede geçmektedir?
 - d. Haberin yayımlandığı mevsim nedir?
2. İstismara uğrayan kişiye ilişkin bilgiler nelerdir?
 - a. Cinsiyeti nedir?
 - b. Yaşı nedir?
 - c. Yetersizlik türü nedir?
 - d. Yetersizlik düzeyi nedir?
 - e. Eğitim durumu nedir?
 - f. Yaşamsal durumu nedir?
 - g. Kendisine sağlanan sağaltım hizmetleri nelerdir?
3. İstismarı gerçekleştiren bireye ilişkin bilgiler nelerdir?
 - a. Cinsiyeti nedir?
 - b. Yaşı nedir?
 - c. İstismarı gerçekleştiren birey sayısı nedir?
 - d. İstismara uğrayan bireye yakınlık derecesi nedir?
 - e. Mesleği nedir?
 - f. Medeni durumu nedir?
 - g. Yardım ve yataklık eden kişi / kişiler var mıdır?
4. İstismara ilişkin genel bilgiler nelerdir?
 - a. Ortaya çıkış şekli nedir?
 - b. Tekrar etme durumu nedir?
 - c. Sonucuna ilişkin yansıtılan hukuksal süreç nedir?
 - d. Hangi ortamda geçmektedir?
 - e. Sonucuna ilişkin ek bilgiler nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, OSB ve / veya ZY olan bireylere yönelik gerçekleştirilen cinsel istismara ilişkin gazete haberlerinin doküman analiziyle incelendiği nitel bir çalışmadır. Doküman analizi belirlenen konuya ilişkin yazılı ya da elektronik belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılan sistemli bir yöntemdir (Bowen, 2009; Rapley, 2007). Doküman analizi tek başına ya da gözlem ve görüşme gibi diğer nitel araştırma yöntemleriyle birlikte kullanılabilir (Bowen, 2009; Yin, 1994). Bu çalışmada doküman analizi tek başına kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada incelenecek haberlere ulaşmak amacıyla öncelikle yaygın, yerel ve bölgesel türdeki çevrimiçi yayımlanan gazetelerin arşivleri taranmıştır ancak gazete arşivlerine hiç ulaşılmaması ya da kısmen ulaşılabilmesi gibi teknik sorunlarla karşılaşmıştır. Haberlere sistematik olarak ulaşılabilmesi amacıyla ulusal yayın yapan yaygın, yerel, bölgesel gazeteleri kapsayan Interpress Medya Takip Merkezi'nden hizmet alınmıştır. İlgili ajansın haber arşivinde 01.01.2015 ve 31.12.2019 tarihleri arasında, yaygın, yerel ve bölgesel gazetelere yansıyan “cinsel taciz”, “cinsel saldırı”, “cinsel istismar”, “tecavüz” anahtar kelime grubu ve “zihinsel”, “özürlü”, “engelli”, “otizm”, “Down” anahtar kelimelerini birlikte içeren haberleri taramış ve elektronik ortamda 11351 haberin yer aldığı bir veri elde edilmiştir. Araştırma amacına hizmet etmeyen haberlerin elenerek araştırma konusuyla ilgili haberlerin belirlenmesi amacıyla, 11351 haber altı farklı aralığa bölünmüş ve altı araştırmacının her biri yansız olarak atanan bir aralığı incelemiştir. Haberler tam metin olarak incelenmiş ve özel gereksinimli bireylere yönelik “cinsel taciz”, “cinsel saldırı”, “cinsel istismar”, “tecavüz” ifadelerini içeren haberler belirlenerek ilişkisizler elenmiştir. Sonuç olarak araştırma koşullarını karşılayan 1124 haberin incelemeye dâhil edilmesi kararlaştırılmıştır. Aynı vakayla ilişkili olanları belirlemek amacıyla araştırmacılar tartışmış ve fikir birliği sonucunda aynı olaya ilişkin haberler birleştirilerek 168 vaka dosyası oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

Verileri analiz etmek amacıyla tümdengelimli içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi iki araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Öncelikle haberlerin incelenbilmesi amacıyla araştırma soruları doğrultusunda bir kategori matrisi oluşturulmuştur. Kategori matrisine verilerin nasıl işleneceğine yönelik kodlayıcı eğitimi gerçekleştirilmiştir. Kodlayıcı eğitiminde beş araştırmacı yansız atama yoluyla belirlenen beş vakayı ve vakalarla ilişkili 29 haberi incelemiştir ve her bir kategoriye ilişkin fikir birliğine varıncaya kadar tartışarak kategori matrisinin son hâlini oluşturmuşlardır.

Kategori matrisi doğrultusunda verilerin işlenebilmesi amacıyla her bir kategoriye yönelik bir kodlama rehberi geliştirilmiştir. Oluşturulan bu matriste araştırma soruları doğrultusunda dört ana başlık ve alt başlıkları yer almaktadır. Verilerin analizi, oluşturulan kategori matrisi doğrultusunda kodların işlenmesiyle gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlilik

Araştırmada tarama kodlaması güvenirliği ve kodlayıcılar arası güvenirlik incelenmiştir. Güvenirlik analizleri Miles ve Huberman'ın (1994) (Görüş birliği / Görüş ayrılığı + Görüş birliği) X 100 formülü kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kodlayıcılar arası güvenirlik iç tutarlılıkla ilgili olarak ele alınmaktadır ve en az % 80 olmasının beklendiği ifade edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002).

Tarama kodlaması güvenirliği için 11351 haberden 3750'si (% 33) incelenmiştir. 3750 haber beş eşit paçaya bölünmüş, her araştırmacıya, daha önce incelediği aralıktan farklı olacak şekilde yansız olarak atanmıştır. Tarama kodlaması güvenirliği % 98.5'tir.

Kodlayıcılar arası güvenirlik için 168 vakadan 64'ü (% 38) araştırmacılar tarafından incelenmiştir. İncelenen vakalardan 11'i beş araştırmacının her biri tarafından, 53'ü ise her bir araştırmacının incelediği vakalar arasından yansız atama yoluyla belirlenmiştir. Her araştırmacının daha önce incelediği vakalardan farklı vakaları incelemesi sağlanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenirlik % 95'tir.

Bulgular

Bulgular; haberlere ilişkin genel bilgiler, cinsel istismara uğrayan bireylere ilişkin bilgiler, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylere ilişkin bilgiler ve cinsel istismara ilişkin genel bilgiler olmak üzere dört farklı başlık altında sunulmaktadır.

Haberlere İlişkin Genel Bilgiler

Tablo 1'de görüldüğü üzere, araştırmaya dahil edilen 1124 haberin; % 48.9'i ($f = 550$) yerel gazetelerde, % 40.5'i ($f = 455$) yaygın gazetelerde ve % 10.6'sı ($f = 119$) bölgesel gazetelerde yayımlanmıştır.

Tablo 1

Haberlerin Yayımlandığı Gazete Türlerine Göre Dağılımı

Gazete Türleri	<i>f</i>	%
Yerel Gazeteler	550	48.9
Yaygın Gazeteler	455	40.5
Bölgesel Gazeteler	119	10.6
Toplam	1124	100.0

Tablo 2’de, Türkiye’de 2015-2019 yılları arasında yayımlanan gazetelerin sayısı ve bu araştırma kapsamında incelenen gazetelerin sayısı yer almaktadır. 2015 yılında yayımlanan gazetelerin % 10.7’sinin ($f = 292$), 2016 yılında yayımlanan gazetelerin % 16.9’unun ($f = 427$), 2017 yılında yayımlanan gazetelerin % 15.4’ünün ($f = 382$), 2018 yılında yayımlanan gazetelerin % 15.1’inin ($f = 372$) ve 2019 yılında yayımlanan gazetelerin ise % 20.1’inin ($f = 472$) incelendiği görülmektedir.

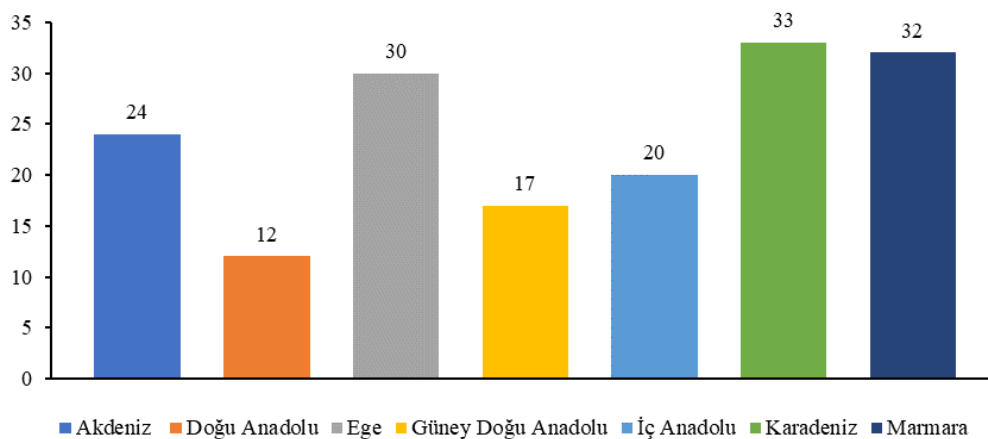
Tablo 2

İncelenen Gazetelerin Yayın Türlerine ve Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Yaygın Gazetelerin Sayısı		Yerel Gazetelerin Sayısı		Bölgesel Gazetelerin Sayısı		İncelenen Gazetelerin Toplam Sayısı		Türkiye’de Yayın Yapan Gazetelerin Toplam Sayısı	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
2015	52	1.9	218	8.0	22	0.8	292	10.7	2731	100
2016	48	1.9	350	13.8	30	1.2	427	16.9	2527	100
2017	49	2.0	293	11.8	40	1.6	382	15.4	2474	100
2018	48	1.9	306	12.4	18	0.7	372	15.1	2463	100
2019	49	2.0	406	17.3	17	0.7	472	20.1	2337	100

Vakaların Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımına İlişkin Bilgiler

Şekil 1’de, vakaların % 19.6’sının ($f = 33$) Karadeniz Bölgesi’nde, % 19’unun ($f = 32$) Marmara Bölgesi’nde, % 17.9’unun ($f = 30$) Ege Bölgesi’nde, % 14.3’ünün ($f = 24$) Akdeniz Bölgesi’nde, % 11.9’unun ($f = 20$) İç Anadolu Bölgesi’nde, % 10.1’inin ($f = 17$) Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ve % 7.1’inin ($f = 12$) Doğu Anadolu Bölgesi’nde gerçekleştiği görülmektedir. Vakaların % 31’inin ($f = 52$) ilkbahar mevsiminde, % 27.3’ünün ($f = 46$) kış mevsiminde, % 25’inin yaz mevsiminde ve % 16.7’sinin sonbahar mevsiminde haberlere yansdığı görülmektedir.

Şekil 1. Vaka sayılarının coğrafi bölgelere göre dağılımı

Cinsel İstismara Uğrayan Bireylere İlişkin Bulgular

Tablo 3 incelendiğinde, vakaların % 80.5’inde ($f = 165$) istismara uğrayan bireyin kadın olduğu, % 16.1’inde ($f = 33$) erkek olduğu ve % 3.4’ünde ($f = 7$) istismara uğrayan bireyin cinsiyetine dair bilgi verilmediği görülmektedir. Vakaların % 90.8’inde ($f = 149$) istismara uğrayan bireylerin yaşlarına ilişkin bilgi verildiği, % 9.2’sinde ($f = 19$)

bu konuda bir bilgi verilmediği görülmektedir. Cinsel istismara uğrayan bireylerin yaklaşık % 1'inin ($f=2$) 0-8 yaş aralığında, % 51.7'sinin ($f=106$) 9-17 yaş aralığında, % 24.4'ünün ($f=50$) 18-25 yaş aralığında, % 13.7'sinin ($f=28$) ise 26 yaş ve üzerinde olduğu belirtilmektedir. Cinsel istismara uğrayan bireylerin % 91.7'sinin ($f=188$) ZY tanısı aldığı, % 7.3'ünün ($f=15$) ZY tanısına eşlik eden ek bir yetersizliğinin olduğu ve yalnızca yaklaşık % 1'inin ($f=2$) OSB tanısı aldığı belirtilmektedir. Cinsel istismara uğrayan bireylerin % 68.8'i ($f=141$) için yetersizlik düzeyine ilişkin bilgilerin yer almadığı, yalnızca % 31.2'si ($f=64$) için bilgilerin yer aldığı görülmektedir. Bireylerin % 26.3'ünün ($f=54$) yetersizlik düzeyinin % 50 ve üzerinde olduğu, % 4.9'unda bu düzeyin % 50'nin altında olduğu ifade edilmektedir. Cinsel istismara uğrayan bireylerin % 76.6'sının ($f=155$) eğitim durumuna ilişkin bilgi verilmediği, % 11.7'sinin ($f=24$) özel eğitim hizmeti aldığı, % 11.7'sinin bir okula devam ettiği ve yaklaşık % 1'inin ise Kaynaştırma Eğitimi kapsamında eğitimine devam ettiği belirtilmektedir.

Tablo 3

Cinsel İstismara Uğrayan Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitim Durumuna İlişkin Bilgiler

Eğitim Durumu	<i>f</i>	%
Özel eğitim hizmeti alanlar	24	11.7
Diğer (bir okula devam ettiği belirtilenler)	24	11.7
Kaynaştırma kapsamında eğitimine devam edenler	2	1.0
Belirtilmeyen	155	75.6
Toplam	205	100.0

Gazete haberlerinde, cinsel istismara uğrayan bireylerin % 98.5'inin ($f=202$) hayatta olduğu, % 1.5'inin ($f=3$) vefat ettiği belirtilmektedir. Vefat ettiği belirtilmeyen bireylerin yaşadığı kabul edilmiştir. Cinsel istismara uğrayan bireylere sağlanan hizmetler incelendiğinde, bireylerin % 89.3'üne ($f=183$) ilişkin herhangi bir hizmet haberinin belirtilmediği, % 10.2'sine ($f=21$) ilişkin devlet koruması sağlandığı ve yalnızca 1 cinsel istismara uğrayan bireye psikolojik destek verildiği belirtilmiştir.

Cinsel İstismarı Geçekleştiren Bireylere İlişkin Bulgular

Tablo 4'te, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin sayısının 496 olduğu görülmektedir. Bireyler, kadın olduğu belirtilmediği sürece erkek olarak kabul edilmiştir. İki vakayla ilgili yayımlanan haberlerde cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin sayısının birden fazla olduğu belirtilmiş ancak sayıya yönelik kesin bir bilgi aktarılmamıştır. Bu nedenle, bu vakalarda istismarı gerçekleştiren en az bir bireyin bulunduğu ve bu bireylerin erkek olduğu düşünülerek bulgular oluşturulmuştur. Sonuç olarak istismarı gerçekleştiren bireylerin % 99.8'inin ($f=495$) erkek olduğu görülmüştür. Cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin % 72'sinin ($f=357$) yaş bilgilerinin verilmediği, % 28'inin ($f=139$) ise yaş bilgilerinin verildiği görülmektedir. Yaş bilgileri verilen bireylerin % 9.9'unun ($f=49$) 36-55 yaş aralığında olduğu, % 9.5'inin ($f=47$) 18-35 yaş aralığında olduğu, % 5.6'sının ($f=28$) 56 yaş ve üzerinde olduğu ve % 3'ünün ($f=15$) ise 18 yaş ve altında olduğu belirtilmektedir.

Tablo 4

Cinsel İstismarı Geçekleştiren Bireylerin Yaş Dağılımları

Yaş Grupları	<i>f</i>	%
18 yaş altı	15	3.0
18-35	47	9.5
36-55	49	9.9
56 ve üzeri	28	5.6
Belirtilmeyen	357	72.0
Toplam	496	100.0

Tablo 5'te, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin % 70.8'inin ($f=351$) istismara uğrayan bireye yakınlık durumlarının belirtildiği, % 29.3'ünün ($f=145$) ise belirtilmediği görülmektedir. Yakınlık durumunu belirten haberlerde istismarı gerçekleştiren bireylerin % 48.8'inin ($f=242$) istismara uğrayan bireyle herhangi bir yakınlığının olmadığı, % 4.2'sinin ($f=21$) bireyin komşusu olduğu, % 4'ünün ($f=20$) bireyin ikinci ve üçüncü dereceden akrabaları olduğu, % 2.4'ünün ($f=12$) bireyin birinci dereceden akrabaları arasında olduğu, % 1.6'sının ($f=8$) bireyin arkadaşı olduğu, % 1.4'ünün ($f=7$) bireyin öğretmeni olduğu ve % 0.6'sının ($f=3$) bireyin çevrimiçi platformlardan tanıştığı kişiler arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 5

Cinsel İstismarı Gerçekleştiren ve Cinsel İstismara Uğrayan Bireylerin Yakınlık Durumuna İlişkin Bilgiler

Yakınlık Durumu	<i>f</i>	%
Çekirdek aile üyesi*	12	2.4
Akrabası**	20	4.0
Üvey baba / kardeş	2	0.4
Diğer tanıdık kişiler***	36	7.3
Komşu	21	4.2
Öğretmen	7	1.4
Arkadaş	8	1.6
İnternet üzerinden tanışılan kişiler	3	0.6
Tanımadığı kişiler	242	48.8
Belirtilmeyen	145	29.3
Toplam	496	100.0

* Çekirdek aile üyeleri: İstismara uğrayan bireyin birince derece akrabaları (anne, baba, çocuklar, evlatlık çocuklar).

**Akraba: İstismara uğrayan bireyin ikinci ve üçüncü derece akrabaları (dedeler, nineler, kardeşler, torunlar, amca, hala, dayı, teyze ve yeğenler).

*** Diğer tanıdık kişiler: Cinsel istismara uğrayan bireyle aynı çevrede yaşayan ve bireyi tanıyan kişiler.

Tablo 6’da, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin % 84.7’sinin ($f = 420$) meslek bilginin verilmediği, % 15.3’ünün ($f = 76$) ise verildiği görülmektedir. Meslek bilgisine ulaşılan bireyler incelendiğinde, bu bireylerin % 3.2’sinin ($f = 16$) esnaf, % 2.9’unun ($f = 14$) diğer başlığı altında yer alan çeşitli meslekler olduğu görülmektedir.

Tablo 6

Cinsel İstismarı Gerçekleştiren Bireylerin Mesleki Durumları

Meslek Grupları	<i>f</i>	%
Esnaf	16	3.2
Diğer*	14	2.9
İşçi	7	1.4
Öğretmen	7	1.4
Temizlik görevlisi	7	1.4
Emekli	5	1.0
Büfe / market işletmecisi	4	0.8
Öğrenci	4	0.8
Hurdacı	3	0.6
Site / bahçe bekçisi	3	0.6
İmam	2	0.4
Boyacı	2	0.4
İşsiz	2	0.4
Belirtilmeyen	420	84.7
Toplam	496	100.0

* Diğer olarak belirtilen grupta sosyolog (1), hasta bakıcı (1), şef (1), hamal (1), garson (1), çiftçi (1), itfaiyeci (1), aşçı (1), elektrikçi (1), belediye çalışanı (1), kamu görevlisi (1), elektrik şirketi çalışanı (1), okul müdürü (1), güvenlik görevlisi (1) yer almaktadır.

Tablo 7 incelendiğinde, vakaların % 93.4’ünde ($f = 157$) cinsel istismara yardım ve yataklık eden herhangi bir bireyin varlığından söz edilmediği, % 1.8’inde ($f = 3$) istismara uğrayan bireyin annesinin, % 1.2’sinin ($f = 2$) arkadaşlarının istismarı gerçekleştiren bireye yardım ve yataklık ettiği görülmektedir. Ayrıca istismara uğrayan bireyin babasının ($f = 1$), eşinin ($f = 1$), teyzesinin ($f = 1$), istismarı gerçekleştiren bireyin eşinin ($f = 1$), kardeşinin ($f = 1$) ve arkadaşının ($f = 1$) da istismarı gerçekleştiren bireye yardım ve yataklık ettiği görülmektedir. Tablo 7’deki bulgulara ek olarak, cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin % 94.2’sinin ($f = 467$) medeni durumunun belirtilmediği, % 5.2’sinin ($f = 26$) evli olduğu, % 0.6’sının ise bekâr olduğu saptanmıştır.

Tablo 7

Cinsel İstismarı Gerçekleştiren Bireylere Yardım ve Yataklık Edenler

Yardım ve Yataklık Edenler	<i>f</i>	%
İstismara uğrayan bireyin annesi	3	1.8
İstismara uğrayan bireyin arkadaşları	2	1.2
İstismara uğrayan bireyin babası	1	0.6
İstismara uğrayan bireyin eşi	1	0.6
İstismara uğrayan bireyin teyzesi	1	0.6
İstismarı gerçekleştiren bireyin eşi	1	0.6
İstismarı gerçekleştiren bireyin kardeşi	1	0.6
İstismarı gerçekleştiren bireyin arkadaşı	1	0.6
Belirtilmeyen	157	93.4
Toplam	168	100.0

Cinsel İstismara İlişkin Genel Bilgiler

Tablo 8’de, vakaların % 24.4’ünde ($f = 41$) cinsel istismarın ortaya çıkış şeklinin belirtilmediği, % 16.7’sinde ($f = 28$) istismara uğrayan bireyin ailesine, akrabasına ya da yakınına bildirmesiyle, % 12.5’inde ($f = 21$) bireyin ailesinin / yakınlarının şüphelenmesi ya da fark etmesiyle, % 11.3’ünde ($f = 19$) bireyin ailesinin şikâyetiyle, % 10.7’sinde ($f = 18$) istismara uğrayan bireyin hamile olduğunun anlaşılmasıyla, % 5.9’unda ($f = 6$) istismara uğrayan bireyin komşularının ya da mahalle sakinlerinin şikâyetiyle, % 5.3’ünde ($f = 9$) bireyin güvenlik güçlerine başvurmasıyla, % 4.2’sinde ($f = 7$) bireyin verdiği ifadeyle, % 4.2’sinde ($f = 7$) diğer kişilerin şikâyeti ya da aileye haber vermesiyle, % 3.6’sında ($f = 6$) bireyin öğretmenine anlatması ve öğretmenin şikâyeti ile ve % 1.2’sinde ($f = 2$) ise T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı⁷ Alo 183 sosyal destek hattına yapılan ihbarlarla ortaya çıktığı görülmektedir.

Tablo 8

Cinsel İstismarın Ortaya Çıkış Şekli

Cinsel İstismarın Ortaya Çıkışı	<i>f</i>	%
Bireyin ailesine, akrabasına ya da yakınına bildirmesiyle	28	16.7
Bireyin ailesinin / yakınlarının şüphelenmesi ya da fark etmesiyle	21	12.5
Ailenin şikâyeti üzerine	19	11.3
Bireyin hamile olduğunun anlaşılmasıyla	18	10.7
Komşuların ya da mahalle sakinlerinin şikâyeti üzerine	10	5.9
Bireyin güvenlik güçlerine başvurması ile	9	5.3
Bireyin verdiği ifade ile	7	4.2
Diğer kişilerin şikâyeti ya da aileye haber vermesiyle	7	4.2
Bireyin öğretmenine anlatması ile	3	1.8
Öğretmenin durumu fark etmesi ve şikâyeti üzerine	3	1.8
183’e yapılan ihbar ile	2	1.2
Belirtilmeyen	41	24.4
Toplam	168	100.0

* “Birey” ile kastedilen cinsel istismara uğrayan bireydir.

Tablo 9’daki haberlerde yansıtılan hukuksal süreçler incelendiğinde, vakaların % 24.4’ünde ($f = 121$) istismarı gerçekleştiren bireye hapis cezası / tutuklama verildiği, % 2.2’sinde ($f = 11$) soruşturmanın devam ettiği, % 1.6’sında ($f = 8$) istismarı gerçekleştiren bireyin serbest bırakıldığı, % 1.6’sında ($f = 8$) beraat ettiği, % 1.2’sinde ($f = 6$) gözaltına alındığı, % 0.8’inde ($f = 4$) adliyeye sevk edildiği, % 0.4’ünde ($f = 2$) tutuksuz yargılandığı, % 0.4’ünde ($f = 2$) herhangi bir dava açılmadığı görülmektedir. Bu bulguların yanı sıra istismarı gerçekleştiren bireyin yakalanması için çalışma başlatıldığı ($f = 1$), istismarı gerçekleştiren bireyin bulunamadığı ($f = 1$), gizlilik kararı alındığı ($f = 1$), konunun savcılığa taşındığı ($f = 1$), çocuk mahkemesinde yargılamanın devam ettiği ve para cezası

⁷ 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı adıyla kurulan bu bakanlık, 2018 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile birleştirilerek "Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı" adını almıştır. 21 Nisan 2021’de “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının” kurulmasıyla “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının” adı “Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı” olarak değiştirilmiştir (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2021).

verildiği gibi hukuksal süreçlerin varlığından da söz edilmektedir. Ayrıca cinsel istismarın tekrar etme durumu incelendiğinde; vakaların % 53'ünde ($f = 89$) istismarın bir kez gerçekleştirildiği, % 42.8'inde ($f = 72$) istismarın birden fazla kez gerçekleştirildiği ve % 4.2'sinde ($f = 7$) ise tekrar etme durumuna ilişkin bilgi verilmediği belirlenmiştir.

Tablo 9

Haberlerde Yansıtılan Hukuksal Süreç

Yansıtılan Hukuksal Süreç	<i>f</i>	%
Tutuklama	76	15.3
Hapis cezası	45	9.1
Devam eden soruşturma	11	2.2
Beraat	8	1.6
Serbest bırakılma	8	1.6
Gözüaltına alınma	6	1.2
Adliye sevk edilme	4	0.8
Tutuksuz yargılama	2	0.4
Dava açılmaması	2	0.4
Yakalanması için çalışma başlatılması	1	0.2
Asılsız olduğuna karar verilmesi	1	0.2
İstismar edenin bulunamaması	1	0.2
Gizlilik kararı alınması	1	0.2
Konunun savcılığa taşınmaması	1	0.2
Çocuk mahkemesince yargılama devam etmesi	1	0.2
Para cezası verilmesi	1	0.2
Belirtilmeyen	327	66.0
Toplam	496	100.0

Tablo 10'da, cinsel istismarın gerçekleştiği ortamlar incelendiğinde; vakaların % 53.8'inde ($f = 100$) istismarın iç mekânda gerçekleştirildiği, % 11.8'inde ($f = 22$) istismarın dış mekânda gerçekleştirildiği ve % 3.2'sinde ($f = 6$) istismara uğrayan bireyin evinin çevresinde gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 10

Cinsel İstismarın Gerçekleştiği Ortamlar

Cinsel İstismarın Gerçekleştiği Ortam	<i>f</i>	%
Ev* (Kimin evi olduğu belirtilmeyenler)	25	13.4
İssız yerler** (dış mekân)	22	11.8
Umumi alanlar***	16	8.6
İstismarı gerçekleştiren bireyin evi	12	6.5
Tenha iç mekânlar**** (ahır, ambar vb.)	11	6.0
İstismara uğrayan bireyin evi	10	5.3
Eğitim kurumu	9	4.8
Taşıt	8	4.3
İstismara uğrayan bireyin evinin çevresi*****	6	3.2
İş yeri	4	2.2
Diğer (otel, yatılı kurum, cezaevi banyosu)	4	2.2
Komşunun evi	1	0.5
Belirtilmeyen	58	31.2
Toplam	186	100.0

* Yalnızca "ev" olarak belirtilen başlıkta kimin evi olduğunun belirtilmediği vakalar yer almaktadır.

** İssız yerler içerisinde bahçe, mera, تنها alan, çalılık alan, ormanlık alan, köprü altı, tarla kenarı, çiftlik yer almaktadır.

***Umumi alanlar içerisinde tuvaletler (park, cami), sinema, park, futbol sahası, kafe lavabosu, okul bahçesi, hastane, hastane kantini ve güvenlik kulübesi yer almaktadır.

**** Tenha iç mekânlar ahır, ambar, depo ve sığınak yer almaktadır.

***** İstismara uğrayan bireyin evinin çevresi ile kastedilen evin civarı, sokağı, mahallesi ya da köy içidir.

Tablo 11’de, istismara uğrayan birey açısından istismarın sonuçları incelendiğinde; vakaların % 46.4’ünde ($f=78$) sonuçların belirtilmediği, % 32.8’inde ($f=55$) istismara uğrayan bireyin hamile kaldığı, % 20.8’inde ($f=35$) ise hamilelik görülmediği anlaşılmaktadır. Hamilelik görülen vakaların % 5.4’ünde ($f=9$) hamileliğin doğumla sonuçlandığı, % 2.4’ünde ($f=4$) hamileliğin kürtaj yapılarak sonlandırıldığı ve % 1.2’sinde ($f=2$) hamileliğin düşükle sonuçlandığı görülmektedir.

Tablo 11

Cinsel İstismarın Sonuçları

Cinsel İstismarın Sonucu	f	%
Hamilelik görülen vaka sayısı*	40 (55)*	23.8 (32.8)*
Hamilelik görülmeyen vaka sayısı	35	20.8
Doğum ile sonuçlanan vaka sayısı	9	5.4
Kürtaj ile sonuçlanan vaka sayısı	4	2.4
Düşük ile sonuçlanan vaka sayısı	2	1.2
Belirtilmeyen	78	46.4
Toplam	168	100.0

* Doğumla, düşükle ve kürtajla sonuçlanan hamilelikler de dâhil edildiğinde sayı 55 (% 32.74) olmaktadır.

Tablo 12’de, cinsel istismara uğrayan bireylerin farklı olumsuz durumlara maruz kaldıkları belirtilmiştir; vakaların % 15.5’inde ($f=26$) tehdit ve şantaj, % 8.9’unda ($f=15$) fiziksel şiddet ve % 5.9’unda ($f=10$) kandırılmaya maruz kaldıkları görülmektedir. Haberlerin % 64.9’unda ($f=109$) istismara uğrayan bireylerin maruz kaldıkları durumlara ilişkin bir bilgi yer almamaktadır.

Tablo 12

Cinsel İstismara Uğrayan Bireylerin Maruz Kaldığı Farklı Durumlar

Maruz Kalınan Durumlar	f	%
Tehdit / şantaj	26	15.5
Fiziksel Şiddet	15	8.9
Kandırılma	10	5.9
Alkol / ilaç kullandırma	5	3.0
Zor kullanılarak götürülme	3	1.8
Belirtilmeyen	109	64.9
Toplam	168	100.0

Tartışma

Araştırmanın bulguları; haberlere ilişkin genel bilgiler, istismara uğrayan bireye ilişkin bilgiler, istismarı gerçekleştiren bireye ilişkin bilgiler ve istismara ilişkin genel bilgiler başlıkları altında tartışılmaktadır.

Haberlere İlişkin Genel Bilgiler

Haberlerin çoğunlukla yerel gazetelerde (% 48.9) yayımlandığı görülmektedir. Bu durum; yerel gazetelerin sayısının yaygın ve bölgesel gazetelerin sayısından daha fazla olmasından, istismar haberlerinin istismarın gerçekleştiği bölgede daha fazla dikkat çekmesinden, yerel gazete çalışanlarının yaygın gazete çalışanlarına göre bulundukları bölgeye ilişkin haberlere daha çabuk ulaşabilmelerinden kaynaklanabilir.

Cinsel istismar haberleriyle Karadeniz Bölgesi (% 19.6), Marmara Bölgesi (% 19) ve Ege Bölgesi (% 17.9)’inde daha çok; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde ise daha az karşılaştığı görülmektedir. Bu bulgular, Bilge ve Taşkıranoglu-Tırtıl (2001) tarafından yürütülen araştırmanın bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Cinsel istismara ilişkin haberlere bazı bölgelerde, daha çok bazı bölgelerde ise daha az rastlanmasının nedeni ülkemizdeki aile yapılarının bölgesel farklılık göstermesinden, sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı mevsimlik işçiler tarafından yapılan göçler ve bölgeler arasında değişen nüfus yoğunluğundan kaynaklanabilir.

Bulut ve Karaman (2018) tarafından yürütülen araştırmada haberlerin aralık ve temmuz aylarında yoğunlaştığı yani kış ve yaz aylarında istismar haberleriyle sıklıkla karşılaştığı rapor edilmiştir. Cinsel istismarın en çok (% 31) ilkbahar mevsiminde ve kış mevsiminde (% 27.3) gerçekleştirildiği dikkat çekmektedir. Bu bulgular, Bulut ve

Karaman (2018) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularıyla farklılık göstermektedir. Bu farklılığın incelenen zaman aralıkları, gazeteler ve gazete sayıları nedeniyle ortaya çıktığı düşünülmektedir.

İstismara Uğrayan Bireye İlişkin Bilgiler

Kadınların ya da kız çocuklarının (% 80.5) erkeklere ya da erkek çocuklara (% 16.1) oranla daha fazla cinsel istismara maruz kalması, alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlıdır (Bulut ve Karaman, 2018; Çelik ve İpçi, 2020; Çöpür ve diğ., 2012; Horner-Johnson ve Drum, 2006; Khemka ve diğ., 2005; Lin ve diğ., 2009). Bu durum, istismarı gerçekleştiren çoğunluğunun erkek olmasından, erkeklerden ve kadınlardan toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle beklenen cinsel davranış örüntülerinden ve biyolojik farklılıklardan kaynaklanabilir.

İstismara uğrayan bireylerin çoğunlukla 9-17 yaş aralığında (% 51.7) olduğu dikkat çekmektedir. Araştırmalarda belirlenen yaş aralıkları birbirlerinden farklılık gösterse de elde edilen bulgular, alanyazındaki araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Bulut ve Karaman, 2018; Collin-Vézina, Daigneault ve Hébert., 2013; Çelik ve İpçi, 2020; Finkelhor, Shattuck, Turner ve Hamby, 2014). Alanyazında belirlenen yaş aralıkları farklılık göstermesine rağmen yetersizliği olan bireylerin çoğunlukla ergenlik döneminde cinsel istismara maruz kaldıkları vurgulanmaktadır. Bu bireylerin ergenlik dönemi öncesinde anne-babalar ya da bakıcıları tarafından korunması ve ihtiyaçlarının karşılanması nedeniyle güvende oldukları düşünülebilir. Ayrıca, ergenlik dönemi ve sonrasında bağımsız yaşam çabalarıyla birlikte yalnız kalmaları bu bireylerin daha fazla istismar tehlikesi ile karşılaşmalarına ve istismara maruz kalmalarına neden olabilir.

Çoğunlukla ZY olan bireylerin (% 91.7) cinsel istismara maruz kaldığı dikkat çekmektedir. Bu bulgu, alanyazındaki araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Bulut ve Karaman, 2018; Putnam, 2003; Renteria, 2005). Basında OSB olan bireylerin cinsel istismara uğramalarına ilişkin daha az haberle karşılaşmaktadır. Bu durum OSB'nin yaygın olarak bilinmemesinden ve haberlerde genel bir engel durumunun ya da yaygın olarak ZY teriminin kullanılmasından kaynaklanabilir. Ayrıca, OSB olan bireylerin özellikle sosyal iletişim, etkileşim ve dil alanında yaşadıkları yetersizlikler nedeniyle karşılaştıkları durumları ifade etmede sorun yaşamaları nedeniyle vaka olarak kayda geçme olasılıkları daha düşük olabilir.

İstismara uğrayan bireylerin büyük bir kısmının (% 68.8) yetersizlik düzeyine ilişkin bilginin haberlerde yer almadığı görülmektedir. Yetersizlik düzeyine ilişkin bilginin yer aldığı haberlerde ise yetersizlik düzeyi % 50 ve üstü olan bireylerin daha fazla (% 26.3) cinsel istismara maruz kaldığı görülmektedir. Bu bulgu, alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Çelik ve İpçi, 2020; Horner-Johnson ve Drum, 2006). Yetersizlik düzeyinin belirtildiği haberlerde yetersizlik düzeyi % 50 ve üstü olan bireylerin daha fazla (% 26.3) cinsel istismara maruz kaldığı dikkat çekmektedir. Yetersizlik düzeyi arttıkça bireylerin farklı gelişim alanlarında yaşadıkları zorluklar daha fazla güvenlik tehdidiyle karşılaşmalarına neden olmaktadır. Ancak bulgular yetersizlik düzeyi % 50 ve altı olan bireylerin de cinsel istismara (% 4.9) uğradığını göstermektedir. Bu durum, bireylerin bağımsız yaşam becerilerinin artması sonucu toplumsal ortamlarda daha fazla yer almalarına rağmen kötü niyeti anlama gibi üst bilişsel becerilerde zorluk yaşamalarından kaynaklanabilir.

Bulut ve Karaman (2018) ile Çelik ve İpçi (2020) tarafından yürütülen araştırmalardan farklı olarak bu çalışmada istismara uğrayan bireylerin eğitim düzeylerine ilişkin bilgiler de incelenmiştir. İncelenen haberlerde istismara uğrayan bireylerin büyük bir kısmının (% 75.6) eğitim düzeyine ilişkin bilgi verilmediği, bilgi verilen haberlerde ise bireylerin bir okula devam ettiği (% 11.7) ve özel eğitim hizmeti aldığı (% 11.7) yönünde ibarelerin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bu durum haberlerde eğitim düzeyine ilişkin bilgilerin yer almamasından ya da verilen bilgilerin sınırlı olmasından kaynaklanabilir.

Bulut ve Karaman (2018) ile Çelik ve İpçi (2020) tarafından yürütülen araştırmalardan farklı olarak bu çalışmada istismara uğrayan bireyin yaşamsal durumuna ilişkin bilgiler de incelenmiştir. Bireylerin çoğunun yaşadığı (% 98.5), vefat eden bireylerin oranının ise çok az olduğu görülmektedir. Bu durum, istismarı gerçekleştiren bireylerin şiddet içeren cinsel istismar türlerini daha az gerçekleştirmeleri veya kolaylıkla gizleyebileceklerini düşündükleri istismar türlerini daha fazla tercih etmeleri ya da cinsel istismarın doğrudan öldürme amacı güden bir eylem olmamasından kaynaklanabilir.

Cinsel istismara uğrayan bireylere sağlanan sağaltım hizmetlerine ilişkin bilgiye çoğunlukla (% 89.3) erişilemediği görülmektedir. 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun (2005 / 2020), 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu (1983 / 2020) ve 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu (2005 / 2020), istismara uğrayan bireylere sağlanacak sağaltım hizmetlerine değinmektedir. Sağaltım hizmetlerine ilişkin sınırlı düzeyde bilgiye erişilmesi, incelenen haberlerde bu konuya ilişkin bilgi verilmemesinden ve adli sürece ilişkin bilgilerin medyaya yansıtılmasından kaynaklanmış olabilir.

İstismarı Gerçekleştiren Bireye İlişkin Bilgiler

İstismarı gerçekleştiren bireylerin büyük çoğunluğu erkektir (% 99.8); bu bulgu alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlıdır (Bulut ve Karaman, 2018; Csorba ve diğ., 2005; Çelik ve İpçi, 2020; Sullivan ve Knutson,

2000). Toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kadınlar tarafından gerçekleştirilen istismarın göz ardı edilebilmesi, kadın ve erkeğe atfedilen cinsel davranışların farklı olması bu duruma neden olabilir.

İstismarı gerçekleştiren bireylerin büyük çoğunluğunun (% 72) yaşlarına ilişkin bilginin belirtilmediği, belirtilen haberlerde yetişkinlik dönemindeki (35-55 yaş aralığı) bireylerin (% 9.9) cinsel istismarı daha fazla gerçekleştirdiği dikkat çekmektedir. Bu bulgu, Çelik ve İpçi (2020)'nin araştırmasının bulgularıyla tutarlıdır. İncelenen zaman aralıkları dışında kalan haberlerin dikkate alınmaması, istismarı gerçekleştiren bireylerin yaşlarına ilişkin bilgiye erişimi engellemiş olabilir.

İstismarı gerçekleştiren bireylerin yaklaşık yarısının (% 48.8) istismara uğrayan bireyler tarafından tanınmadığı dikkat çekmektedir. Bu bulgunun, alanyazındaki araştırma bulgularıyla farklılık gösterdiği görülmektedir (Balogh ve diğ., 2001; Bulut ve Karaman, 2018; Csorba ve diğ., 2005; Çelik ve İpçi, 2020; Sullivan ve Knutson, 2000). Bu farklılığın incelenen yıl aralığı ve gazeteler ile gazetelerde yer alan haber metinlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca, istismarı gerçekleştiren bireylerin yakınlık durumlarının ifade edildiği haberlerde cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin istismar ettikleri bireylere yakınlık durumunun sırasıyla diğer tanıdık kişiler, akrabalar ve komşular olduğu dikkat çekmektedir. Bu bulgu, alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Balogh ve diğ., 2001; Bulut ve Karaman, 2018; Csorba ve diğ., 2005; Çelik ve İpçi, 2020; Sullivan ve Knutson, 2000). İstismara uğrayan bireylerin istismarı gerçekleştiren bireye güven duyması ve istismarı gerçekleştiren bireyle yalnız kalma ihtimallerinin yüksek olması, tanıdık kişiler tarafından istismara uğrama oranlarının artmasına neden olabilir.

Cinsel istismarı gerçekleştiren bireylerin büyük bir kısmının (% 84.7) mesleklerine ilişkin bilgiye yer verilmediği görülmektedir. Mesleklerin belirtildiği haberlerde ise cinsel istismarı gerçekleştiren bireyler arasında özel sektör ve kamu çalışanlarının yer aldığı görülmektedir. Bu bulgular, alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlıdır (Bulut ve Karaman, 2018; Çelik ve İpçi, 2020). İstismarı gerçekleştirenlerin, istismara uğrayan bireyle doğrudan temas hâlinde olan, aile ve istismara uğrayan birey tarafından güven duyulan meslek sahibi kişiler olduğu dikkat çekmektedir.

İstismarı gerçekleştiren bireylerin medeni durumlarının çoğunlukla (% 94.2) belirtilmediği görülmektedir. Medeni durumunun belirtildiği haberlerde istismarı gerçekleştiren bireylerin % 5.2'sinin evli olduğu belirtilmektedir. Bu bulgu, Çelik ve İpçi (2020) tarafından yürütülen araştırmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. İstismar eden bireylerin medeni durumları doğrudan istismar olayı ile ilgili olmadığı için bu bilgi haberlerde göz ardı edilmiş olabilir. Ayrıca, istismarı gerçekleştiren bireylerin ailelerinin ve varsa çocuklarının istismar nedeniyle zarar görmelerini engellemek için bu bireylerin medeni durumları gizlenmiş olabilir.

Haberlerin büyük bir çoğunluğunda (% 93.4) cinsel istismarı gerçekleştirenlere yardım ve yataklık eden bireylere ilişkin bilgi verilmediği görülmektedir. Ancak, yardım ve yataklık edenlere ilişkin bilgi verilen haberlerde istismara uğrayan bireylerin annelerinin ve yakın arkadaşlarının istismarı gerçekleştiren bireye yardım ve yataklık ettiği bilgisi dikkat çekmektedir. Bu bulgular, alanyazında yer alan araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Beyazıt ve Bütün Ayhan, 2015; Csorba ve diğ., 2005; Soylu ve diğ., 2012; Sullivan ve Knutson, 2000; Topal ve diğ., 2018). Bu durum, geleneksel ve korumacı aile yapısından veya yardım edenlerin yetersizliği olan bireylerin istismarı bildiremeyeceklerini düşüncelerinden kaynaklanabilir.

İstismara İlişkin Genel Bilgiler

Haberlerin büyük çoğunluğunda (% 75.6) istismarın nasıl ortaya çıktığının belirtildiği görülmektedir. Cinsel istismarın çoğunlukla cinsel istismara uğrayan bireyin beyanı, ailesinin istismardan şüphelenmesi veya istismara uğrayan bireyin hamile olduğunun fark edilmesi sonucu ortaya çıkması, alanyazındaki araştırma bulgularıyla tutarlıdır (Bulut ve Karaman, 2018; Çelik ve İpçi, 2020; Felitti ve Anda, 2010; Harvey ve diğ., 2007). Bu durum, istismara uğrayan bireylerin özbakım konusunda aile desteğine ihtiyaç duyma olasılıklarının yüksek olmasından, kendi bedenleri üzerindeki değişimleri fark edememelerinden, niyet okuyamamalarından ve neden sonuç ilişkisini kuramamalarından kaynaklanmış olabilir.

İstismar durumlarının yarısından fazlasının (% 53) bir kez gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu bulgu, Bulut ve Karaman'ın (2018) yürüttükleri araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Ancak haberlerin yaklaşık yarısında istismarın birden fazla kez gerçekleştiği (% 42.8) belirtilmiştir. Bu bulgunun, alanyazında yetersizliği olan bireylerin genellikle birden fazla cinsel istismara maruz kaldıklarına ilişkin verilen bilgileri de desteklediği söylenebilir (Reiter, Bryen ve Shachar, 2007) İstismarın birden fazla gerçekleşmesi, bazı istismar türlerinin ortaya çıkma ihtimalinin zor olmasından ya da yetersizlik nedeniyle bireylerin daha kolay istismar edilebileceğinin düşünülmesinden kaynaklanıyor olabilir.

İstismar olayına (% 66) ilişkin hukuksal süreç çoğunlukla belirtilmemiştir. Hukuksal süreçlerin belirtildiği haberlerde istismarı gerçekleştiren bireylerin tutuklandığı (% 15.3) ya da hapis cezası aldıkları (% 9.1) görülmüştür. Bu bulgular, Bulut ve Karaman (2018) ile Çelik ve İpçi (2020)'nin araştırmalarının bulgularıyla tutarlıdır. Bu duruma haberlerde hukuksal süreçlere ilişkin bilgilerin yargılama süreci nedeniyle verilmemesi veya

devam eden dava süreçlerinin bu araştırmada incelenen zaman aralıklarına denk gelmemesi neden olabilir. Ayrıca, yargılama sonucu belirtilmeyen ve yargılama süreci devam eden olgulara ilişkin yanıtıcı bilgiler verilmek istenmemesi de söz konusu olabilir.

Cinsel istismarın çoğunlukla (% 65.6) ev gibi kapalı ortamlarda ve ıssız alanlarda gerçekleştiği bulgusu, alanyazındaki araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Bulut ve Karaman, 2018; Çelik ve İpçi, 2020; Reiter ve diğ., 2007). İstismara uğrayan bireylerin yardım taleplerinin engellenebilmesi nedeniyle özellikle kapalı ve ıssız ortamların seçildiği düşünülmektedir. Ayrıca istismarın yüz kızartıcı bir suç olması, bu duruma neden olabilir.

Haberlerin yaklaşık yarısında (% 46.4) istismar sonrası hamilelik, doğum, kürtaj gibi durumların belirtilmediği ancak hamilelik, doğum, kürtaj gibi bilgilerin yer aldığı haberlerde istismara uğrayan bireylerin çoğunlukla belirtilen durumlardan birini yaşadığı görülmüştür. Bu bulgu, Çelik ve İpçi (2020) tarafından yürütülen araştırmanın bulgularıyla farklılık göstermektedir. Bu durumun, incelenen haberlerin farklı yılları kapsamından veya erişilebilen örneklerin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca ailelerin çocuklarındaki fiziksel ve duygusal değişimler konusunda detaylı bilgi veya farkındalık sahibi olmamaları, istismarı gerçekleştiren bireyin ise istismarın ortaya çıkmayacağını veya yetersizliği olan bireylerin hamile kalmayacağını düşünceleri de bu duruma neden olabilir.

Haberlerin yaklaşık % 26'sında cinsel istismara uğrayan bireylerin tehdit, şantaj ve fiziksel şiddete maruz kaldıkları dikkat çekmektedir. Yetersizliği olan bireylerin maruz kaldıkları fiziksel şiddete ilişkin bulgular Çelik ve İpçi'nin (2020) yürüttükleri araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Cinsel istismara karşı koyma durumunda istismara fiziksel şiddetin de eşlik ettiği düşünülebilir. Ancak tehdit ve şantaj gibi durumlarla da karşılaşılması, istismarı gerçekleştiren bireyin istismara uğrayan bireyden daha fazla yarar elde etme ya da karşılaşacağı yargılama sürecinden ve toplum baskısından kurtulma isteğinden kaynaklanıyor olabilir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Araştırma yalnızca 01.01.2015-31.12.2019 yılları arasında Interpress Medya Takip Merkezi'nden alınan haber arşivi ile sınırlıdır. Bu durum ilgili tarihten önce gazetelere yansıyan haberlere ilişkin mevsim verilerinin eksik kalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla istismarın haberlere yansıdığı mevsim bilgilerinde bir farklılık olabilir.

Araştırmanın bulgularından yola çıkarak yasa koyuculara, ailelere, uzmanlara, öğretmenlere, habercilere ve araştırmacılara bazı önerilerde bulunulabilir. İlk olarak, yasa koyucular ve uzmanlar birlikte çalışarak cinsel istismarı önlemeye yönelik kongreler, sempozyumlar düzenleyebilir; kamu spotu, afişler, broşürler, kısa filmler aracılığıyla farkındalık çalışmaları yürütebilirler. Milli Eğitim Bakanlığı öncülüğünde cinsel eğitim ve güvenlik becerileri müfredatı geliştirilebilir ve bu müfredat okullarda uygulanabilir. İkinci olarak ailelere ve alan uzmanlarına cinsel eğitim, cinsel istismar, cinsel taciz, tacizden korunma, tacizi bildirme ve güvenlik becerileri gibi konularda eğitim verilebilir. Bu eğitimlerle aileler çocuklarındaki fiziksel ya da duygusal değişimleri izleyerek şüphelendikleri durumların nedenine ilişkin çocuklarını takip edebilirler. Ayrıca aileler çocuklarına; tacizden korunma, istismarı bildirme (tanıdığı ya da tanımadığı kişiler tarafından yapılan), kötü niyetli yaklaşma, yardım isteme ve yabancıardan uzaklaşma gibi konularda eğitim verebilirler.

Medya merkezleri, cinsel istismar olaylarının gerçekleşme şekli ve sonucuna ilişkin detaylı bilgilere yer verebilir, haber arşivlerini çevrimiçi erişime açarak okuyucuların dikkatini daha fazla çekebilir ve farkındalık oluşturabilirler. Ayrıca, yerel basında yer alan cinsel istismar haberlerinin ulusal basında yer almasına öncelik verilebilir.

İleri araştırmalara yönelik şu önerilerde bulunulabilir: Birden fazla haber ajansının arşivine ulaşarak daha fazla veriye erişim sağlanabilir ve haber ajanslarının arşivleri arasında bir karşılaştırma yapılabilir. Haberlerin incelendiği yıl aralığı genişletilerek uzun yıllar içerisinde istismarın türü ve özelliğine ilişkin var olan değişim daha kapsamlı bir biçimde ortaya konulabilir. İncelenen haberlerden yola çıkılarak istismara uğrayan bireyler ve aileleriyle görüşmelerin de yer aldığı, olaya ilişkin çok yönlü ve derinlemesine bilgi elde edilebilecek nitel araştırmalar planlanabilir. Son olarak, cinsel istismar olaylarına ilişkin adli soruşturmaların sonuçlarını inceleyen araştırmalar yürütülebilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi Bu araştırma, alanyazında erişime açık yayınlar üzerinde yürütüldüğünden etik kurul izni alınmamıştır.

Kaynakça / References

- Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Pazvantoğlu, O., Keskin, T., & Böke, O. (2009). Characteristics of sexual abuse in a sample of Turkish children with and without mental retardation, referred for legal appraisal of the psychological repercussions. *Sexuality and Disability*, 27(4), 205. doi: 10.1007/s11195-009-9139-7
- American Psychiatric Association [APA]. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*. Arlington VA: American Psychiatric Publication.
- Balogh, R., Bretherton, K., Whibley, S., Berney, T., Graham, S., Richold, P., Worsley, C., & Firth, H. (2001). Sexual abuse in children and adolescents with intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 45(3), 194-201. doi: 10.1046/j.1365-2788.2001.00293.x
- Barth, J., Bermetz, L., Heim, E., Trelle, S., & Tonia, T. (2013). The current prevalence of child sexual abuse worldwide: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Public Health*, 58, 469-483. doi:10.1007/s00038-012-0426-1
- Beyazıt, U., & Bütün-Ayhan, A. (2015). An overview of the scientific studies conducted in Turkey which examines the sexual abuse cases covering children as the victims. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 31, 443-453. doi: 10.9761/JASSS2631
- Bilge, S. ve Taşkıranoglu-Tirtıl, L. (2001). Cinsel istismara maruz kalan çocuklar: Mağdur, saldırgan özellikleri ve ruhsal/davranışsal bozukluklar. *Klinik Adli Tıp Dergisi*, 1(1), 1-8.
- Bowen, G. A. (2009), Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. doi: 10.3316/QRJ0902027
- Bulut, S. ve Karaman, H. B. (2018). Engelli bireylerin cinsel, fiziksel ve duygusal istismarı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(2), 277-301. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.382961
- Collin-Vézina, D., Daigneault, I., & Hébert, M. (2013). Lessons learned from child sexual abuse research: Prevalence, outcomes, and preventive strategies. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 7(1), 22. doi: 10.1186/1753-2000-7-22
- Csorba, R., Aranyosi, J., Borsos, A., Balla, L., Major, T., & Póka, R. (2005). Characteristics of female child sexual abuse in Hungary between 1986 and 2001: A longitudinal, prospective study. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 120(2), 217-221. doi: 10.1016/j.ejogrb.2004.08.018
- Çelik, Ö. ve İpçi, K. (2020). Zihinsel yetersizliği olan bireylere yönelik cinsel istismar: Ulusal haber ajanslarına yansıyan olgular üzerinden bir inceleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 737-753. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/54160/732631>
- Çocuk Koruma Kanunu. (2005, 15 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 25876). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf> adresinden elde edildi.
- Çöpür, M., Üneri, Ö. Ş., Aydın, E., Bahalı, M. K., Tanıdır, C., Güneş, H. ve diğerleri (2012). İstanbul ili örnekleminde çocuk ve ergen cinsel istismarlarının karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 46-50.
- DeGue, S., Holt, M. K., Massetti, G. M., Matjasko, J. L., Tharp, A. T., & Valle, L. A. (2012). Looking ahead toward community-level strategies to prevent sexual violence. *Journal of Women's Health*, 21(1), 1-3. doi:10.1089/jwh.2011.3263
- Engelliler Hakkında Kanun. (2005). *Resmî Gazete*, 25868, 1 Temmuz 2005. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378.pdf> adresinden elde edildi.
- Erdoğan, A., Tufan, E., Karaman M. G. ve Ankaralı H. (2011). Türkiye'nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12, 55-61.
- Felitti, V., & Anda, R. (2010). The relationship of adverse childhood experiences to adult medical disease, psychiatric disorders and sexual behavior: Implications for healthcare. In R. Lanius, E. Vermetten, & C. Pain (Eds.), *The impact of early life trauma on health and disease: The hidden epidemic* in (pp. 77-87). Cambridge: Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9780511777042.010
- Finkelhor, D., Shattuck, A., Turner, H. A., & Hamby, S. L. (2014). The lifetime prevalence of child sexual abuse and sexual assault assessed in late adolescence. *Journal of Adolescent Health*, 55(3), 329-333. doi:10.1016/j.jadohealth.2013.12.026

- Harvey, A., Garcia-Moreno, C., & Butchart, A. (2007, 2-3 May). *Primary prevention of intimate-partner violence and sexual violence: Background paper for WHO expert meeting May 2-3, 2007*. Retrieved from http://www.ndhealth.gov/injury/nd_prevention_tool_kit/docs/who-primary-prevention-of-intimate-partner-violence-and-sexual-violence.pdf
- Henault, I. (2006). *Asperger's syndrome and sexuality: From adolescence through early adulthood*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Horner-Johnson, W., & Drum, C. E. (2006). Prevalence of maltreatment of people with intellectual disabilities: A review of recently published research. *Mental Retardation and Developmental Disabilities Research Reviews*, 12(1), 57-69. doi: 10.1002/mrdd.20097
- Khemka, I., Hickson, L., & Reynolds, G. (2005). Evaluation of a decision-making curriculum designed to empower women with mental retardation to resist abuse. *American Journal on Mental Retardation*, 110(3), 193-204. doi: 10.1352/0895-8017(2005)110<193:EOADCD>2.0.CO;2
- Koçtürk, N. (2020). A retrospective study: according to online news, the victims, perpetrators and characteristics of sexual abuse at schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 20(86), 115-134. doi:10.14689/ejer.2020.86.6
- Lin, L. P., Yen, C. F., Kuo, Y. F., Wu, J. L., & Lin, J. D. (2009). Sexual assault of people with disabilities: Results of a 2002-2007 national report in Taiwan. *Research in Developmental Disabilities*, 30(5), 969-975. doi:10.1016/j.ridd.2009.02.001
- Maenner, M. J., Shaw, K. A., Baio, J., Washington, A., Patrick, M., DiRienzo, M., ..., & Dietz, P. M. (2020). Prevalence of autism spectrum disorder among children aged 8 years-autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2016. *MMWR Surveillance Summaries*, 69(4), 1-12. doi:10.15585/mmwr.ss6904a1
- McEachern, A. G. (2012). Sexual abuse of individuals with disabilities: Prevention strategies for clinical practice. *Journal of Child Sexual Abuse*, 21(4), 386-398. doi: 10.1080/10538712.2012.675425
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Papalia, N., Mann, E., & Ogloff, J. R. (2021). Child sexual abuse and risk of revictimization: Impact of child demographics, sexual abuse characteristics, and psychiatric disorders. *Child Maltreatment*, 26(1), 74-86. doi:10.1177/1077559520932665
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). London: Sage Publications.
- Putnam, F. W. (2003). Ten-year research update review: Child sexual abuse. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 42(3), 269-278. doi: 10.1097/00004583-200303000-00006
- Rapley, T. (2007). *Doing conversation, discourse and document analysis*. Great Britain: The Cromwell Press.
- Reiter, S., Bryen, D. N., & Shachar, I. (2007). Adolescents with intellectual disabilities as victims of abuse. *Journal of Intellectual Disabilities*, 11(4), 371-387. doi: 10.1177/1744629507084602
- Renteria, S. C. (2005). Sexual abuse of female children and adolescents-detection, examination and primary care. *Therapeutische Umschau. Revue Therapeutique*, 62(4), 230-237. doi: 10.1024/0040-5930.62.4.230
- Schalock, R. L., Borthwick-Duffy, S. A., Bradley, V. J., Buntinx, W. H. E., Coulter, D. L., ..., & Yeager, M. H. (2010). *Intellectual disability: Definition, classification, and system of supports* (11th ed.). Washington, DC: Aaidd.
- Sobsey, D., & Doe, T. (1991). Patterns of sexual abuse and assault. *Sexuality and Disability*, 9(3), 243-259.
- Sosyal Hizmetler Kanunu. (1983, 24 Mayıs). *Resmî Gazete* (Sayı: 18059). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2828&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden elde edildi.
- Soylu, N., Şentürk-Pılan, B., Ayaz, M. ve Sönmez, S. (2012). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlerde ruh sağlığını etkileyen etkenlerin araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 13(4), 292-298.
- Stalker, K., & McArthur, K. (2012). Child abuse, child protection and disabled children: A review of recent research. *Child Abuse Review*, 21(1), 24-40. doi: 10.1002/car.1154
- Sullivan, P. M., & Knutson, J. F. (2000). Maltreatment and disabilities: A population-based epidemiological study. *Child Abuse & Neglect*, 24(10), 1257-1273. doi: 10.1016/S0145-2134(00)00190-3

- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). *Tarihçe*. <https://www.aile.gov.tr/bakanlik/hakkinda/tarihce/adresinden elde edildi>.
- The World Health Organization [WHO]. (2008). *Preventing violence and reducing its impact: How development agencies can help*. France: WHO Press.
- The World Health Organization [WHO]. (2019). *International classification of diseases and related health problems* (11th revision). *The global standard for diagnostic health information*. Retrieved from <https://icd.who.int/en>
- Topal, Y., Balcı, Y. ve Erbaş, M. (2018). Muğla'da 18 yaş ve altı cinsel istismar olgularının retrospektif değerlendirilmesi. *Ortadoğu Tıp Dergisi*, 10(2), 135-141. doi: 10.21601/ortadogutipdergisi.367348
- Yin, R. K. (1994). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Zablotsky, B., Black, L. I., Maenner, M. J., Schieve, L. A., Danielson, M. L., Bitsko, R. H., Blumberg, S. J., Kogan, M. D., & Boyle, C. A. (2019). Prevalence and trends of developmental disabilities among children in the US: 2009–2017. *Pediatrics*, 144(4). doi: 10.1542/peds.2019-0811